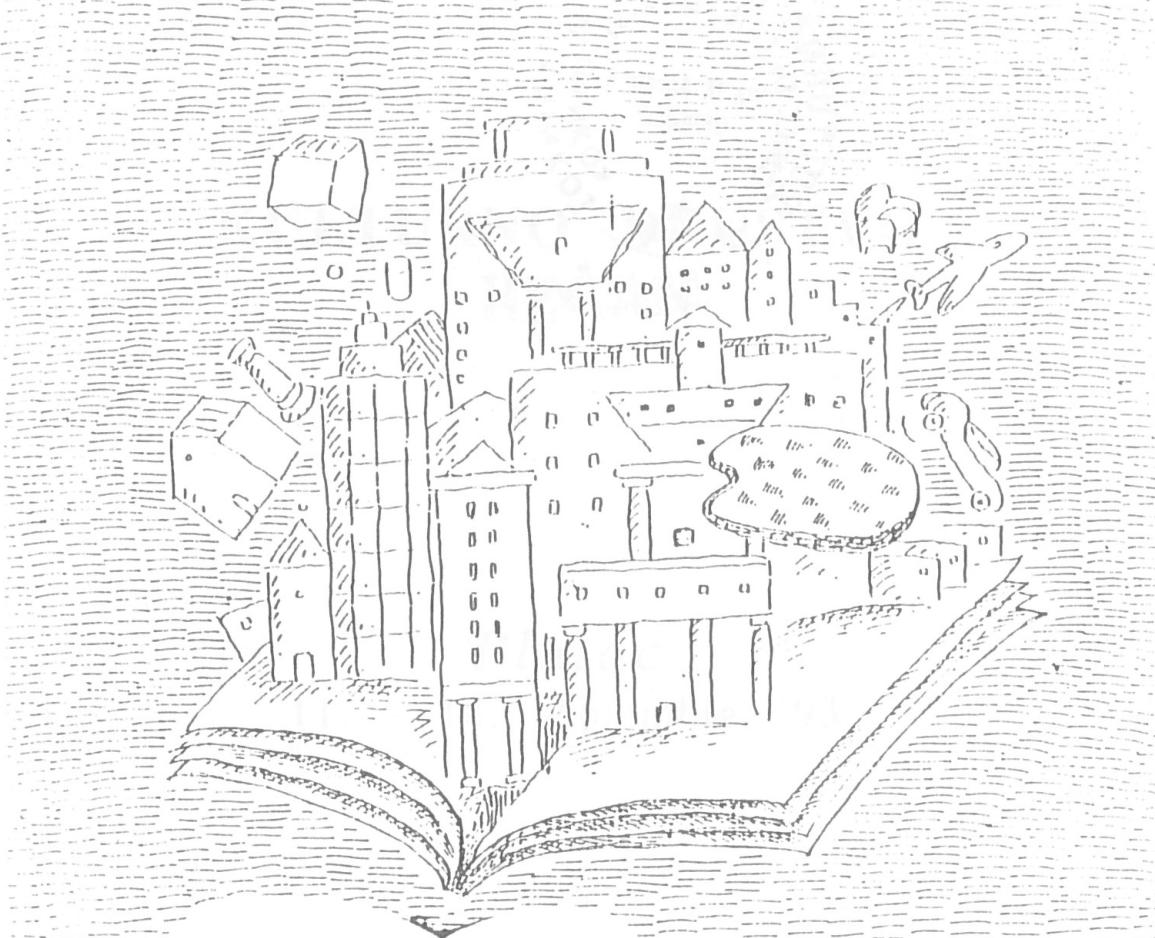

...V NEBU PLAVA LUNA...

**SREČANJE MED PESNIKI
PISATELJI
IN DRUGIMI USTVARJALCI**

Platac

**11. septembra '93
18. septembra '93**

KULTURNO DRUŠTVO REČAN

KULTURNO DRUŠTVO REČAN

Platac

11. - 18. septembra '93

SODELUJEJO

Dušan Jelinčič

Andreina Trusgnach

Monia Monutti

Michele Obit

Jožek Štucin

Vida Mokrin-Paver

Dušan Jelinčič

(Zvezdnate noci)

VRH BREZ SVETLOBE

Na vrhu sem. Na cilju za katerega sem se boril dolge mesece, se nanj pripravljal, o njem sanjal, vlagal vanj svoje upe. In sedaj? Stojim na tem kvadratnem metru snega, megle in nica in si ne morem predstavljati, da je prav to moj cilj.

Spet mi pomeni tega vrha polzi med prsti. To je najslabše, kar se mi je tu lahko zgodilo. Kako se bom vračal z gore, ce mi ta ne pomeni nicesar vec?

Kar jezen sem nase. Zavedam se da mi mozgani delujejo z vrtoglavu silo. Vsaj to! Razumem tudi, da na tej višini ne razmišjam več tako kot prej v dolini.

Se pred kratkim mi je vrh pomenil vse, sedaj pa... kako majhen je zame v tem trenutku ta vrh! Vtis imam, da ga sploh ni. Mirujem na mestu. Dusi me. Odkar sem prišel - minila je le kakšna minuta - me je najprej popadla siva ravnodušnost, nato se je v meni vse prepletlo in zavozlalo... Ne, tukaj ne bom razmišljal. Nekaj moram narediti, nekaj povsem zemeljskega, stvarnega, vsakdanjega.

Fotografirati moram ta vrh brez duše, to kopo snega brez svetlobe.

Stojim na tej snežni opasti in ta trenutek bi moral biti najslavesnejši v mojem življenju, je pa povsem neznaten, morda celo smešen; ko pa sem se nanj toliko pripravljal in zdaj ni cisto nič iz njega. Izdal me je, kot da ga ni, kot da je le trenutek med tolikimi, ki sem jih doživel in jih se bom...

Snamem si rokavico in z roko sežem v žep. Otipam mali fotografiski aparat. Oddahnem se: imam ga!

Snamem se drugo rokavico. Prekleti mraz.

Obcutek imam, da mi bodo roke odpadle.

Ne mislim več. Preveč sem se utrudil v zadnji minutni. Vem le to, da moram fotografirati, fotografirati, fotografirati. Cim več. In kot v norem snežno viharnem, vetrovno žvižgajocem polsnu, ki mi stiska možgane v meglen obroč, se zavem, da sem slikal enkrat, nato drugič in da sem potem se sprožil... Najprej proti K-2, ki ga v megli ne vidim. Za trenutek v tej smeri se uzrem Mojmiru, ki noro hiti navzdol, ki leti v svet, v življenje. Zaveda se, da grozi slabo vreme, slutti da gre za biti ali ne biti. Kar panično - tako se mi zdi - se pomika proti dolini. Sprožim se proti ledenuku globoko pod seboj, kjer v belih oblakih slutim bazni tabor, proti jugu, kjer vem, da so Gašerbrumi, nato se proti snežni kopii pred seboj. Nato sprožim in se sprožim. Se in se pritisnam na sprožilec, nato pa se, kot da bi me kdo udaril, spet streznam. Za dokumentacijo bo dovolj. Zato, da bodo vsi vedeli, da sem bil na vrhu, na tem vrhu brez duše, brez srca in brez svetlobe.

Utruen sem od duševnega napora in prvič se resnično razgledam. Tu sem sam, prekleto in nepreklicno sam, ta samota pa me teži. Gora je lahko sama. Redko sprejme obiske in se jih hitro otrese, kot bo naredila z menoj. Jaz pa ne morem biti sam. Edino, kar mi preostane, je povratek - mi kljuje v možganih. Povratek, ki je podoben porazu. Bil sem na vrhu in to je dovolj. Domisil nisem nicesar takega, da bi lahko odnesel s seboj v dolino, izrekel nisem slavnostnega stavka za bodoče generacije. In komu naj bi ga

zaupal, ce ne megli, snegu in vetr? Kaj ce bi zakrival "zmaga" ali "zmagal sem" ali "zivjo mi"? Nasmehnem se svojim fantazijam. Se visokogorske vile bi se mi glasno smejale in himalajski skratje gromko krohotali.

(Biseri po snegom)

FELIPE IN NJEGOVI

Vsaka himalajska odprava ima svojega Felipeja. Felipe baskovske odprave na Everest je 46-letni... Felipe. Izredno bister, tenkočuten, dober in duhovit clovek, ki nosi v sebi ustvarjalni nemir, tako da počasi okuži vse tiste, ki so okrog njega. Znacilno za vse felipeje je, da so videti veliko mlajsi od svoje dejanske starosti, in baskovski Felipe ni izjema. Njihova želja po polnem življenju pa jih je že speljala na vse konce sveta.

Ko se zvečer sproščeno pogovarjam v velikem sotoru, nam Felipe razlagá, da se poleg plezanja posveča vsem dejavnostim, ki imajo v sebi kal in nadih pustolovscine. Tako se je že s sanmi in psi odpravil prek Grenlandije, Silva pa je skoraj mimogrede vprašal ali bi šel z njim čez Antarktiko. Organizacija načrtu, denar, cas in drugo ni pomembno. Za felipeje je pomembna ideja. Vse drugo pride kar samo. Vendar felipeji niso sanjadi. Svoje načrte vedno uresničijo. Prepričan sem, ce baskovski Felipe ne bo prečil Antarktike s Silvom, bo to izpeljal s kom drugim, razen ce ga ne bo v tem času zamikala kaka druga pustolovščina, se dosti lepša in privlačnejsa od te.

In tako je Felipe prišel do svojih sestinstiridesetih let, ne da bi se bil zavedal, da leta tečejo. Ostal je mlad v duhu, to pa se mu pozna tudi na obrazu in v očeh. Papirnatih in modnih magnijenj modernega norega sveta ne pozna. Beseda kariera mu je neznana, ne ve, kaj je poza, beseda denar pa mu pomeni le toliko, kolikor ga pač potrebuje, da pripravi svojo naslednjo pustolovscino.

Seveda hočem vedeti, ali je Felipe res... felipe, torej posten in dosleden s seboj in z drugimi do skrajnosti, pa ga vprašam, kako se prezivlja, kaj dela, da si služi svoj vsakdanji kruh. Mnogokrat so me namreč razni felipeji tudi razočarali. Kadar so mi namreč razlagali, kaj vse počenljajo, na vprašanje pa, kako živijo, so mi nedolžno odgovorili, da jih prezivljajo bogati starsi ali pa garaska žena, ki služi dnar zato, da bi se lahko njen mož "junaško" potikal po svetu.

Baskovski Felipe pa me ne razočara. Nima bogatih staršev, ki bi ga prezivljali, ni po bogati tetti podedoval grašcine ali "barke" denarja, pa tudi ne živi od ženinega denarja, ker pač ni poročen. Moj Felipe pozimi dela kot smučarski učitelj, kadar pa ni na odpravah ali na osebnih pustolovscinah, vodi trekinge. No, to mu rad verjamem. Dosti je takih in so spoštovanja vredni ljudje. Njihov delavnik ni dolg osem, temveč deset, dvanaest, petnajst, nemalokrat tudi dvajset ur. Njihovi delavniki nimajo urnika. Zaženejo se v delo in ga odložijo šele, ko je zares končano.

Problem felipejev je, koliko let lahko združijo, dokler ne postavijo, po strogih pravilih družbe, ki upošteva le delovno učinkovitost in v kateri za sanjače ni prostora, "glave na mesto".

Andreina Trusgnach

GOR NA BRIEGU

Poslusajme, puobic majhan,
ti porcen 'no zalostno, kratko an staro pravco:
Inkrat je bla na majhana vas
gor na briegu,
sada so hiše zasute;
an je bla na velika host
gor na briegu,
sada je arbida;
an na tleh perja se jočejo,
je blua tud puno judi
gor na briegu,
sada so samua te star;
an voda je tekla od puno studencu
gor na briegu,
se kajšan je ostu;
pa obedan na pije njih uodo.
So ble na koncu, pardialane njive;
gor na briegu,
sada vides, kua je.
Ti na bom pravla napri.
Oh, ist vijan de si sele premajhan,
me na še zastopeš,
vijan tud de kar zraseš more bit,
ku druz, an ti puodes po sviete.
Ka bon mogla narest ist za te?
Bon stara tenčas,
an pravce ku sada ti bon pravla.

Ognja
za vijan
Ostanek

OKUOLE OGNJA

Gibje že vietar driavja pred hiso
an kostanj na solarje je suh.
Stari judje sedijo ta za ognju
an zalostno se zmišljajo
na stare cajte:
pardielan grunt an puno judi.
Ce jih pogledas lepua tu oči,
zastopeš de b' tial nazaj se varnit,
usadit venjike an začgat arbido,
iti sijac travo tu zapušcene sanožeta
an pit uodo od studencah,
dialat teškua, na ruoke, zemjo, an zvicer
pa veseli ramoniko gost.
Uekat od doline do doline
"hej, Bepo, ura, ura bo!"
an čakat ćeće de parnesejo pojuznjak:
pinco an pulento, salam kar je biu,
an vino.
Tial bi se cut nazaj dobrí
an videt sele puno mladih judi...
pa čujejo samuo
kostanjove darva ki pokajo,
an mraz
gor po sebe,
celih je gorkua.

No, nekateri felipeji se nikoli ne "zresnijo" in živijo v svojih sanjah prav do konca življenja. Tudi baskovski Felipe je tak. Kar verjamem, da ga bom se srecal čez deset ali dvajset let, kako se bo, prav tako mlad kot danes, podil s težkim nahrbtnikom po Himalaji, hitel s psi prek severnega tečaja, plul z jadrnico prek oceana ali pa odsel pes prek največje puščave na svetu.

Sij v njegovih očeh pa ne bo nikoli ugasnil. Se vedno bodo v njih vsi odtenki modrine tega neba, poleg tega pa neverjetna toplina in dobrota, kar ga bo seveda drago stalo v družbi, kjer je dobrota greh in vedriva bogokletstvo in je cir na želodcu simbol uspeha in učinkovitosti.

Se naprej mu ne bo lahko, vendar bo toplina v očeh vedno premagala cir, sanje pa stres in hlepenje po karieri. In dotlej bo imel Felipe vedno prav....

OPOJNA PAKISTANSKA NOC

Brez sledu so izzvenele plitve besede, žvenket kozarcev, tlesk prežekujocih celjusti, zbledeli so lažni nasmehi, plehke cestitke, prazni pogledi in sedaj se tu, na balkonu hotela Ambassador v Islamabadu predajam pakistanski noči. Tam v daljavi se dvigajo minareti, do neme pa prihajajo pritajeni glasovi teme: krik nočne ptice, sepet tavajotega brezdomca, zategla molitev in skrivnosti peščenih his. Oporna je ta noc. Onamlja me z vonjavom kadila in disav, ki se stapljajo v harmonijo nočnih barv. Prebuja v meni vedno nova in vedno stara vprašanja.

Zakaj sem sel na pot? Morda zato, da bi tisto, kar je neznano, kar nas strasi, kar je onstran obzorja, odrinil še za ped in bo tako še vedno ostalo onstran? Ali pa je važno le, da se nekaj zgodi? Toda mar ni tisto, kar se zgodi, vedno podobno tistem, kateremu se to zgodi? In hoja na napačni strani, daleč od uhojenih poti? Tudi to sem doživel in sedaj podoživljjam z veliko tesnobo in bolečino. Toda slutim, toda vem, da je ta hoja pravilna.

Clovek si je postavil svoja pravila, ali pa je bila le narava, ki mu je prišepnila: več ko je tveganja, vec je zadoscenja. Bolje in bolj polno ko živiš, vec tvegas. Če nočeš, da se ti kaj zgodi, ne gres na pot, toda ne doživis nicesar, te ni. Najmanj cenijo svoje življenje tisti, ki ga dan na dan spreminjajo v brezmejno neobljudeno puščavo in prav ti najbolj očitajo tveganje nam, ki nas žene v svet nevidna sila, strast, želja po neskončnem, ali pa obup.

Prevec ljubim svoje življenje, da ne bi sel na pot.

Morda le nočem ostati brez velikih spominov, ki jih hocem imeti toliko, da bom lahko iz njih zajemal, ko bo nastopil mir in bo moje življenje kot ravna stepa, ki je ne vzvalovi niti sapica.

S ceste zapiha topel vetrič. Iz sobe slišim Rada in Karla, ki se v spanju nemirno premetavata, jaz pa tu na balkonu doživljjam svojo omamno pakistansko noc. Se nekaj ur in spet bo vse glasno, vse bo izginilo v slepeci luči novega dne, ki nam bo prinesel odhod. In slovo. In vrsto dvomov, ki se ob slovesu porajajo.

Kje bom čez leto dni? Kaj mi bo pomenil ta spomin? Ker sedaj je ta moji Karakorum že spomin: tista hoja z nosaci, ki je oddaljena že tisoč let - ali je sploh obstajala? In

nasa baza pod Brod Peakom, obrazi mojih tovarišev, veseli, zlostni, zareči, upadli, razbrzdani, počrneli, sijoci, zdolgocaseni, hudomušni, odprtii?

Tudi ta noc bo kmalu le spomin. Cez nekaj ur bomo uzeli svojo opremo, se zagledali proti severu in tiko odsli. Delcek nas je v teh daljnih obzorijih dokončno ostal.

PIVO Z JOHANOM

Zvečer tretjega dne v Bangkoku sediva z Johanom v samopostrežni restavraciji in pijeva pivo. Ves dan sva s Silvom zapravila na najbanalnejši način, kot bi se hotela pripraviti na vsakdanje življenje, ki nas čaka, in se ga obvarovati: jutri se vrnemo domov.

Dokončno in nepreklicno. Tokrat ne bo več umesnih postaj, da bi si ublažili povratek: prelagali in prelagali smo ga, sedaj pa se nam je čas iztekel, jutri poletimo v naš cudoviti banalni svet. Jutri... resničnost, kjer se bomo morali spet bojevati: sneg in led nam ne bosta kazala stopinj - stopinje bodo povsem svobodno izbrane, napake tudi. Tega se veselimo in bojimo.

Ves zadnji dan dolgega potovanja v daljni Indokini v velelagovinci Robinson nakupujemo obleke, spomincke, ure, kasete, darilca, rute, torbe, banalnosti... Dopoldne in popoldne: vmes se odpocijemo in pojemo hamburger. Zunaj pa se siri privlačni in zapeljivi Bangkok, turistični in kicasti, prijazni in sladkobni, mi pa po velelagovnicah!

Jutri bomo doma, kjer bo že mraz, tukaj pa je še ob tej pozni večerni uri zatohlo vroče.

V rokah pestujem kozarec opojne svelte pihače, spomin pa se mi vrača na zadnjo večer v Katmanduju.

Dolgo sem na pagodi cakal, kdaj se končno prikažejo zvezde, da bi se od Katmanduja poslovil ob njihovem siju. Ni jih bilo, vame pa se je pritihotapila praznina.

In samota.

Pohitel sem v hotel in se domenil z Lenartom, da greva po sladoled v novo mestno središče, ki je tudi v poznih večernih urah vse v blišču in luči.

Nato sva se zarotniško spogledala, se tiho zasmajala in si rekla: "Sedaj se bova malo pozabavala!"

Mladi riksar nama je posodil svojo rikšo, midva pa sva z njo norela po Katmanduju, se vsevprek drla in zaprepadnem mimoidocim ponujala, da jih zastonj peljava po mestu.

"Riksa, riksa!" je odmevalo po ozkih ulicah starega in sirokih cestah novega Katmanduja, in se sedaj ne vem, ali sem divje pritiskal pedale rikse iz želje po katarčični sprostitti, po vedrih norčijah ali iz obupa. Vem le, da so se mi, ko sem naposled izstopil, noge tresle, grlo pa me je skelelo od samega vpitja v temno brezvezdno nepalsko noc.

Tako sem se poslovil od Katmanduja. Malo za šalo, malo zares. Brez zvezd. Moje prvo slovo od Himalaje.

OSTANEN
Ostanen,
za zivjat tu teli stari vasi,
v teli stari his,
med telin starin judi.
Ostanen,
za hodit go' po teli stari kamanovi stazi.
Ostanen,
za pijat piasjni ki so jih pijal, zvicer tu senikah,
puabi od puno, puno liat od tega.
Ostanen,
za se jest z moiuj sosiadan za 'n pedin zemje.
Ostanen,
za igrat s kozarcanc pred nan, u nedjejo z parjateljan,
Ostanen,
za uekat, poliete, tistin ki siecejo travo blizu mene
"sujaio!"
Ostanen,
za cut veseje od prve rozice tu travi.
Ostanen,
za zagat darva an se griat blizu ognja.
Ostanen,
za prasat 'no roko parjatelju za narest kopo.
Ostanen,
za se jest s tistin ki kupavajo kostanj,
zak dajo malo nič za an.
Ostanen,
za se cut ist.
Ostanen,
za guorit s kajšnim.

Ostanen,
za skopat muoj vartac.
Ostanen,
za stuart rodit an zrast moje snuove,
za jih navast ljubezen za vse tele reci.
Ostanen,
za željat na buojše dneve.

GARMAK

Po vasi nija vic obednega
gredje ki gu luhtu umiara na zvezda
luc ta velika na sveti!
Morebit je bujajš na videt.
Korito teče njega suze,
an ist z njim anta potle
pozime luci od hisah,
parjo zvezde gu luht...

UTARGANA ZVEZDA

Viatar je nesu za sabo vas prah,
an pusti tu mene samua žalostne misle.
Pada daž, ku 'no lieto od tega.
Gren cja uon
an kapje se zmjesajo med moje kamanove suze;
Hoden le napri. tu tami, an moje oči se uzdignejo:
glejdaš tisto zvezdo, ki je padla kar san šelete veselje za ruke
darzu.
Studieran previc, an mi stor pru slavo, ki kor zivjet?
Glih tuole na zastopen:
so poti ki se srečajo,
an potle se zgubijo delec,
so sanje ki ti utiakajo proc, kar zastopeš.
An cielo zivljanje na dielamo druzege
ku letat odzat za troštan.
Potle, kar jih ujamemo, jih stormo utec delec.
Puj nazaj, padena zvezda,
če moreš, spiazse nazaj gu luht:
parnesimi nomalo luci za nuac
od mojga življenja.
Zak tama, vijan, bo previc žalostna brez tebe.
Te cjen prašat samuo 'no riač:
usafi moje troste, an parnesimijh
nazaj tle blizu.

NACO SAN SANJU DE AN IST AN DAN SAN BIU VESEU

Nimar buj pogostu studieran de san se rodru premasa pozno, an zastopen de tel sviat nija vič za me. Donašnji dan, san zmieran sam an obednega na briga kar se cujen not. Vi sta na puno, guorta an se smiajetja, ist san pa te sam, ta par kraj ki studiaran. Nimar buj pogostu, gledan an na viden, pošlušan an na zastopen. Nimar buj pogostu čujen de sapan pa vijan de niasan vič ziu: san martu an na vijan vič še od kada. Se mi zdi de san ku 'na umazana marva ki je zmanjkala an obedan se na zmisle vič na njo. Pa usedno, je pru cudno, naco san sanju de an ist an dan san biu veseu.

POGLED

Pogled, pogled lepua: tala je staza ki peje doh te staremu malnu. Med bielih kamanah je rasla trava an go na driavjah so ble seuke šele zelene kar muoj očja me je daržu za ruake an s koso smo hodil po gobe, smo se skrival ta pod zidah, za de obedan nas na zamerka an grede ki smo hodil mi je kazu konfine!

"...an gore na varh brega , gu Predunjake - mi je pravu - luht je blizu blizu, an kar zrases še no malo, ga bos rivala taknit z roko..."

An ist san se že vidla, ku deb' blua rias, san že tikala luht, celih niasan viadla še kua je biu naret.

Potle san hodila tu no njivo blizu hiše, san imiala ardecje fustanjove bargeške, san se gledala okuole - ist otrok - an san vidla sviat zarias obajast. San bla sigurna de sviat je biu vas oku mene, de ta za briegah je blua vsa 'na velika jama an samua na 'no kri, dol kort liata riako, se mi je parialo de sviat gre napri.

Potle no jutro, je bla jesen, smo šli po jabuke, gor, deleč, smo dugo hodil, anta, tu in žlah, san zagledala lucki je sijala skuoze driavja.

"Smo malomanj na varh" jau tata, ku deb na blua nič, ma - ist, otrok - "letimo, tata" se je posmejau al je le hodu. Ist pa, usa zasopena, san se malomanj bala pogledat, "ma... so drugi bregi te zat, nija obedne jame, an ta za tistim bregan jih je še puno drugih, buj majhani, buj nizki, druge vasi, ma.... tata"...

Kar smo sli nazaj pruat duamu, san tikala viaje od garmuj, an na tleh vsako an tkaj san uiemavala kajšno rožo med suzmi...

Morebit tisti je biu te parvi krat ki niesan rivala studierat.

An potle, tiste polietja ki san nosila vodo po sanožetah an san jadla pojuznjak s tistin ki so siakli, tu travi posiačeni, tu sianci od kostanja al pa blizu senika, gor na pingulauenci, an... tist krat ki san padla an ciau popudan niasan rivala preguorit; an kar san gledala kolesa od malnu ki muoj brat mi je runu kjer so bli studenc; kola uoz spic ki so se obracjale tu uod, an obracjale napri.

Se zmislen sele kua san cakala tist cajt kar olubje od kostanju se lupejo an muoj tata mi je runu pišciale, an ist san pihala not, ku te naumni.

An zadnji krat ki smo sijal usenico, kua san bla zabuljena kar san gledala sianje ki je plulo po luhtu an potle padalo... Tata je uoz pletenice vetegavu no pest sianja an ga metu gu luht, okuole sebe.

An tist krat ki smo vekopal 'no jamo za pustit uodo scurijat uon, an smo napravli an žljabak, an smo dal ime studencu, an smo bli vič ku veseli.

Kua 'j blua lepua, vias, celih niasan se mogla mai navast plest kandreje s travo....
Te pogledan,
muciš an se posmiajes počaso,
vijan de me zastopeš.

Monia Monutti

OMPS DAL 2000

O ai viodut ent a muri
ancie tal doimil,
strasiade des armis vodis
da atris omgs.

Ent senze giambis e bras a urla
e le lor vos disperade e ven squindade
in une pocce di ros sanc.

Parce!
No sai a le, epur o sent l'odor di chel sanc
che mi disturbe il nas,
o sent i lor urlos,
le desperasion di cui cal scugne piardi
l'amor dai soi

ma io o resti ca.
Ce isal cal fas un omp distrugi un altri omp.
Nie al salve une sofference cusì.
Le sperance de liberat e umanitat di une vite e sta juste in
te muart?

UN PENSIR INSISTENT

Un pensir insistent
al gire in tal mio ciaf,
lu disorientante e lu lontane
dai momens de vite,
luncs secons trest che
e continuin simpri, senze un moment di pas.

Le muarte, eco ce cal' é
tant bramade
quant volute che si slontani,
scur fuarce e scopo
valude come no mai
dato che e risolvares il pes dal vivi.
No, nol esest niue che e ie cusì fuarte
come ie.

Pur in tal significat sa di fen e da le grande sensazion di
fami di che io o soi e che finalment i soi parone par simpri
de vite me, de vere vite,
quasi che
muri e vivi e fosin le stese robe.

A quant si incontrarin, muart
a l'e il pui grant moment
di vite, par me.

A TE

Qualchi volte, il sentor di ce che si insumisi
al rent gnuf che lus d'aur che fas splendi i voi
fas strachs e studas, come velas des buferis
simpri vivis che e ruvinin le
primevere dai miei ains.

A le un moment: il temp di un sbati di voi.
Mase poc par pode gusta il savor di
special felicitat total.
O cir di ciapaiu, ma e sciampin
e in come alis di aiar glacat
che ti lasin il ueit dentri.

Pero di quan che tu ses tu
il mio iesi a le cuviart di une vive rinasite
tu, che tu rendis ancimo vers i
pinsirs gonus di vite.

Michele Obit

(S. Pietro) *Uz me dobro je voditi ti, zbori idemo
da se uživati, da se uživati, da se uživati, da se uživati.*
Forse qui è tutto
qui dove giace un bambino
ed un vecchio due case più in là
grida da spirto immobile;
qui dove l'auto schiva il selciato
ma pare le donne se ne stiano
buone a guardare e sorridere;
qui dove zoppica la vita
ogni sera verso il bar del borgo
chi a bere chi ad uccidersi
chi alla scopa non chiede vittoria;
qui dove non ci sei
ma le tendine confondono i volti
ed io giunto da poco ho timore
che la gente non sappia il mio nome

*Uz me dobro je voditi ti, zbori idemo
da se uživati, da se uživati, da se uživati, da se uživati.*

«Perché si è presentata, non sarà
che per giorni ancora?»
«No, per me.»

ET A

CISNJE

*Uz me dobro je voditi ti, zbori idemo
da se uživati, da se uživati, da se uživati, da se uživati.*
Lohni sam gledu tu me
ki druzega kot beside:
zemljo ki z adne barve
san teu an tabak; pa
vas nie imiela druzega senka
- samuo nje smart:
striehe porusene daske an
trami po luhtu
Ka' smo tiel? Stuort očiviet
kaman na kamanu at gor vosoko
s trudom kot
stuo liet priet - vas?
«Ankrat tel glas
busel se ja klicu
šumijo - sada nie vič»
ja pravu Adriano.
Je liu vino
tu glaže . Ga je partiū.

Nie bluo vičer ki
nam ja dajalo mier.
Je biu močan duh
Zivljenja - ki ga nie vič

Caro Adriano
ho letto le tue poesie
e ho creduto di volare;
davvero! Potrei credere di fare
qualsiasi cosa leggendo le tue poesie.
Ho letto le tue poesie e ho volato
e da lassù ho visto
cosa siamo - di solito: piccolezze.
E nell'aria mi risuonavano
le parole che ai scritto - e dai camini
vedevo uscire fumo che avvolgeva
le tue parole - e dalle bocche della gente
urla che sovrastavano le tue parole
e dalle bocche dei fucili
proiettili che ferivano
le tue poesie.
Allora sono sceso: e qui
le tue parole - salve da ogni pericolo -
nessuno legge ascolta o capisce.
Stanno bene qui
le tue poesie

(Forse come le donne) Venezia mi piace
incontrarla per caso - non ogni giorno
sovrapporla alle luci tenue e ai passi
o a te che bene la conosci e non risparmi
se non per gioco la mia debolezza.
Continuo a ripetermi che non succede
e non c'è vita diversa da questa;
come farei - in qualunque modo - a negare
il tuo passato di danza e amore
- figura esile canticchiare - angolo in ombra
delle Zattere e dolce sguardo moro
quando cavalca il canale il vapore:
fosse nave arca Bucintoro...
Ma è un rumore che a nient'altra cosa
somiglia: mi dici è là . e io ci credo.
Tre volte sbuffa - poi parte
al trasporto dei caldi fermenti d'agosto.
Concedo un sorriso e mi siedo.

(Le dolci attese)

Quando si fermano automobili
sul ciglio della strada
ed a voce la solita passeggera
reclama il diritto di precedenza
noi qui buoni e distratti
dal sù e giù incessante
accavalliamo gambe al muro
lo sguardo fisso su di lei.

Bisognerebbe sempre cambiare casa

e non stanchi
e si sta bene.

Bisognerebbe cambiare casa
sempre e portare con se i quadri
la radio e le tende
cambiare casa perché è così che
si cambia
prendendo le poche armi ed i tanti bagagli
andandosene

e non stanchi
e si pensa di star bene.

Jožek Štucin

OKROGLA VAS

Nekega dne sem se klatil po vasi,
kar tako, brez cilja...
Presekal sem Plac, zavil proti Jazicem,
se pri izviru obrnil in obiskal
Jezero. Ob njem sem za hip postal
ter se jezil nad hišo, ki ga je
skoraj zarasla. Pri Turnu sem pogledal
navzgor. Ja, sem pomis�il, ni tako
majhen. Nato sem se spustil po kancu
v Lucino, med ljudi.
Rahel vrvež me je mirno sprejel
in sklenil sem, da bom postopal
po Rivi. Colni so se zibali,
jahte so se sopirile,
ljudje so tekali sem ter tja
in nazadnje sem kar ostal. Vse se je
tako lepo ujemalo. Dan se je koncal
kar sredi popoldneva.

ČRNE ŽENE

Skozi okno poslušava vrešcanje žensk,
ki kličejo dež. Odete so v temo.
Crne obleke spominjajo na talarje,
na smrt, na boga...
Pridružil si se mi,

Crne žene zjutraj pijejo sonce,
crne žene opoldne izginjejo v kamre,
crne žene se popoldne prepirajo kot srake,
crne žene zvečer postanejo svetlejše...

Zakaj ognja ne preženejo z vodo?
Zakaj ne razprejo svojih sonc proti soncu?
Zakaj tako vztrajno tehtajo vero in smrt?

Skozi okno poslušava nežno rosenje dežja.

ISKAL SEM KACE

Lev mi je dal znamenje.

Pod grmi, pod brini,

pod kamnitimi obori,

sem stikal za sivimi kacami...

Sence so kapljale z vej

in slepile oka.

V vsaki lisi sem videl kacie telo,

ki je trepetalo v strahu;

v vsakem blisku svetlobe sem videl

gibki rep, ki je begal po osatu.

Kdaj pa kdaj je husknila mis'

skozi trave,

v casih je zacvrcaла kobilica

skozi zrak,

kac pa ni bilo.

Le slutnja,

le privid in lev

sta me silila, da sem odgrinjal

veje, grebel po tancicah

suhljadi

in trzal s telesom kot lovec.

Sam sebi sem se zdel tuj.

Kaj mi bojo kace?

Zakaj se tako naprezam?

Kaj je v kacah?

Tisina?

Moc?

Strup?

Jaz?

Crne Scene

sposebno dobro dober O

čim dober je. O

MAZ

VSE VRE
Skrzati zlezejo iz krošenj
in vžgejo zrak s prozorno mantro.
Vse zavre,
vse se priže.

Vrhovi gora v daljni
se zlijejo v obzorje,
oleandri pred mojim pragom
se eksplozivno razcvetijo...

Vse zavre,
vse zagori,
ko sonce pljune
goli sij na otok.

SKALE V JAZICIH

Nametane poljubno, kot poljubi,
a cudežno skladne.
Uglašene v mil zobcast motiv....

Skale iz slanih morskih sap,
sprane od sonca,
zlizane od samotarijev.

Kot neme morske oci
vsako jutro zrejo zarjo
prve svetlobe.
Kot sidro zemlje so
vklescene v mulj.
In vedno same.

Vedno?

ŽEJA

Pri izviru se jih vedno zbira največ.
Gnetejo se kot musi ob robidoju
in pijeo, pijeo, pijeo...
Neke zалostne kaplje vlivajo
na osatov vrt
in suhe solze se stekajo v plastične vrče.
Zberejo se zutraj,
zberes se zvečer,
da pijeo in pijeo...

Muš joče skozi sonce,
a vrvež otrok duši njegov krik.

Otroci odidejo jutri,
muš ostane.
Voda odteče za vedno,
žeja ostane.
Skozi trpko sled svetlobe izgori kamenje,
sonce ostane.
Dusa se izgubi med meščani,
telo ostane.

SONCE

Proti soncu ni mogoče gledati.

Vstal sem zgodaj in se vpregel v mrak.
Vedel sem, da me poneše v Zaliv, na skale,
kjer sonce najlepše vshaja.
Vsi so se spali, žena in otroka,
jaz pa sem čisto potihom zlezel v hlače
in izginil...
Na koncu sem hitel, kajti svetloba je rasla
in bal sem se, da bom zamudil.

Ko sem prispel v Zaliv, sem se vsedel
na kamnito morsko peno
in v oko sprejel prvi žarek tistega dne.

Nato me je celega zalila neverjetno svetla luč in moral sem pogledati stran.

Res proti soncu ni mogoča gledati.

PRIHAJAJO UBIJAT LOVOR

Vas je lovornata.
Oblaki dišavnih par
jo varjujejo pred tujci.
Megle skrivajo obale pred neznanci,
ki se tihotapijo iz morja.
Cele trume jih sile na kopno.
Iz ust jim rasejo cvetlična krila,
iz rok jim teče gosta nafta,
iz glav jim curljajo živcne busole,
v mednožjih jim tiktakajo puhli kompasi.
Od povsod so, kot ptice.
Prihajajo ubijat lovor,
mu izpuliti oči,
mu izdisati duh in posekati veje.

Toda vas je lovornata.
Oporno disi in megle duha so goste.
Ne bojo je osvoljili.
Iskali bodo srce, iskali Plac, iskali Glavico,
pa se na koncu izgubili med kamni,
v pesčenih kloakah.
Razstopili se bojo v lovorjevih žlezah,
razpadli v prah,
in prvi jesenski veter jih bo razprsil,
prva burja jih bo razcesala v nič.

KOT MORJE SI

Sanjas v globoki pesceni kotanji
in se kotalis po globinah
v ritmu valujuće vode.

Tvoj dotik je topel,
ko vate lezejo debelušni možje,
ko se vate vtapljajo kopice otrok
in ko dopušcas božanje mojih rok.
Vse sprejmeš, vsem se vdajaš.

Kot mehko morje si.

V jutrih pjes rožnate iskre,
jih užigas na gladini, v trepetlikave
kresove in krasis svoj obraz z nestetimi
niansami luci.

Pticem si dom
in polje za tihе prelete.
Vodeni lasje ti valujejo v vetrui,
zvecer, ko se kot biser skrijes
vase ter skravnostno sepetas
pesmi iz davnih časov.

Kot morje si.

V viharnih dneh si
veličastna metafora moci.
Cez skale pljuskneš svoja nedra
in se poigras z nemirnimi ljubimci
v colnih.
Na spojih dveh teles,

zemlje in vode,
sanjaris o suhi luni...
Kot morje si.

Neva Mokrin Paver

NARCISA V VODI, KO PRISILJENA GLADINA, ZRCALO
počesano skorajda ne trene v gladki figi vida
in dehtenja. Užitki
v mreže površini, dokler
se odslikave v umetni luži
ne razpljusnejo od prikrite mnogosti vzgibov.
Voda me krsti in istocasno v refleksu zbabnici
mrvaski boben; mokra miska
se že pivna pesemskimi listi
in se oziram, kdo jo je zagodel.

Bojim se, ko mi uhajaš, da mi ne utečeš cisto ven
iz melodramе, saj za tvoje mesto nimam zamenjave.
Za repek
te pocuknem nazaj v
ambivalence,
kjer pač ni idealno, a lepota od vedno iz žalosti
raste, kot marnje. Ti groze poljejo, srdi zgolijo
med cvetličenji
v spremenljivih
vrocičnostih.

PASTI V SLASTI, ko se slapovi jezikavega drobirja
skrešejo do past v vlaženju ljubezni. Kaksna neki
si lepota,
ki hrumiš,
se oglusiš,
me pehaš v lavo, mi podžihaš s pikavim vulkanom,
da ne morem ne zavreti ne zavreti. In je kar hudo
se zafrkavat,
ko si curek
razocaranj.

Bojim se, ko mi uhajaš, da mi ne utečeš cisto ven
iz melodramе, saj za tvoje mesto nimam zamenjave.
Za repek
te pocuknem nazaj v
ambivalence,
kjer pač ni idealno, a lepota od vedno iz žalosti
raste, kot marnje. Ti groze poljejo, srdi zgolijo
med cvetličenji
v spremenljivih
vrocičnostih.

Bojim se, ko mi uhajaš, da mi ne utečeš cisto ven
iz melodramе, saj za tvoje mesto nimam zamenjave.
Za repek
te pocuknem nazaj v
ambivalence,
kjer pač ni idealno, a lepota od vedno iz žalosti
raste, kot marnje. Ti groze poljejo, srdi zgolijo
med cvetličenji
v spremenljivih
vrocičnostih.

KO SE JELENU NI LJUBILO LJUBITI

Pritajeno, saj čemim pod socvetji nepretipanih, neizduhanih ozvezdij, ukam, zapuščena kušuta, užaljena besnila; žalost prežvekujem, cmiham in se premetavam. Ko nimam kaj početi z njim, ki na mrtvo spi v madežu teme in skrta z zobni - jelen izmozgani, jelen prerukan, jelen ubogi, omagan v svatovski poz,

Pa zatavam samcata čez pratisine neizljubljenih moči - mrtvilo, votlost požgeckat... Združuje se mi - ce mi ni mogoce z njegovim telesom, pa z melanholijo, metafiziko in krivdo ... Se mi nekaj takega v resnici namagneteno okrog vratu obesi, da me uvije, me davi, da me od strahu se komaj mislim, zato kar nanj pomislim;

nakar pa zopet dalja vzšumi izmed podpičij - med vejicami njegovega rogovja, ki se zapika v bližnjo jaso, razvejuje nove brste, morda sanja, blodi se zame, in med mojimi razdraženimi, nespecnimi pikami, bradavicami itd... Iz njih mi mlácnost vre v mráz te hudiceve, do spikanja jasne zvezdne noči.

AČE SADOVOLJKIM IN ZLOVOLJKIM
čakača hesta paesa, ki se prezveda brus!

CASI SE OBRNEJO Z USEDANJEM PESMI, A LJUBEZNI se nabrizgajo z dotiki. Zadrge odpetih poezij in nickoliko zapetih, napetih ljubezni, ki se obdrgnejo v minevanjih;

ko piskam na neno preminulost in pesnikujem, namesto da bi si kot predano pognan (u) stroj, ljubi, oljila sok za tvoj vstop. Vseeno se v eno s pretresi primika vzajemno.

VOJAK IN ŽENSKA

Nemirni greh temne noči.
Pot listi zvite perverzne male
kukajo vame. Jaz na postelji,
ki jo duh nosi med drevoredi, otrpla ležim.
Mi v misli odpadajo zreli kostanji.
Sem želja umedena, polna nočnega mokrega praha.
O, bi zažagala, pa ne zmorem zacet,
ali pa bi zaspala. Bi, le kako.
Preveč sama, nervozna, vdana. In.
Naj že enkrat poezija se raztrešči, bomba
iz vsega. Naj se pokajo rakete zraven,
da te v svetlobnem ognjemetu fantastično prevzamem.
Ven iz rova skoci! Pohitiva v ljubezen
glavo zavrtet kot nora sred domovine.
Vzmeti se nama bojo navile, zapele
in se zlomile. Potem pa pazi, ko preletas nebo,
ko se vračaš, da si ne razčesneš telesa
in ne razbijes mojega čakanja nate. Ne morem
brez krhkhe dragocene celote fantazirat o naju
v masi pravnega zraka, ko žabe reglajo in so dvomi
tako obli in blatni, da se bom nekam zvrnila.

MED ZADOVOLJNIM IN ZLOVOLJNIM se objedam
kot muhasta pujsa , ki se prezalita brusi
ob hrapave omete.
O, da bi se poskodbe
prelike v modrosti,

da bi modrice od zaletavanj v koritca ne
ocrnile mi sija lica in kar tja v en dan
potem razblinjale
mi znake, kot da
na soncu puščam dokumente.

SENCO IMAM VELIKO, TAKO VELIKO, DA ME JE
STRAH. DA

sem samo napesnjen panj, v katerem se udirajo živi
dragi. In molji in misli
in pesmi, ki imajo, o, Gordana,
tako malo vere in mesa. Le samcata

ljubav, ki spada, pripada cinu pesmi med živostmi,
med smrtmi, me spenja s telesi in sonci. Oznanjaj,
te prosim, a te nočem cukat
iz brezbesedja umrlega, mogoče,
zveni nam duše v zgodbi, kot le ti znaš.